ז שַׁבָּת שָׁם (ככב.) בְּרַיְיתָא. ח שָׁם בַּגְּמָרָא.

דְּאַף אִם הוּבָא דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים לִצְרָכָךְ יִשְׂרָאֵל, מֻתָּר לְאָדָם לִשְׁתּוֹת מֵהֶם (נה) הוֹאִיל וְאָפְשָׁר (נו) לַיְלֵךְ שָׁם וְלִשְׁתּוֹת (טור בשם רבינו תם (קנכ. סוס' ד"ה מפקה)), (טו) (נז) וְיֵשׁ מַתִּירִין אַף לְכַתְּחִלָּה (כל בו), וְכֵן נָהֲגוּ הָהֵר לוֹמַר אַף לְכַתְּחִלָּה לְאֵינוּ יְהוּדִי לְהָבִיא שֶׁכָּר (נח) אוֹ שְׂאָר דְּבָרִים (נט) דֶּרֶךְ כַּרְמְלִית, אוֹ בְּלֹא עֵרוּב. (ס) וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר בַּדָּבָר, מִכָּל מָקוֹם (סא) אֵין לִמְחוֹת בְּיַד הַמְקִלִּין (סב) לְצָרְכָךְ שַׁבָּת (סג) וּבְשָׁעַת הַדְּחָק, דְּהָא יֵשׁ לְהָקֵל בַּאֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְצָרְכָךְ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן ש"ז (ס"ק), וְכָל שֶׁכֵּן בְּכַהֲאי גַּוְנָא: **יא** [ז]**לִקֵּט אֵינוֹ יְהוּדִי עֲשָׂבִים (סד) לְצָרְכָךְ בְּהֶמְתּוֹ, אִם אֵינוֹ מַכִּירוֹ (סה) מֵאֵכִיל אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל, [ח]שֶׁעוֹמֵד בְּפָנֶיהָ בְּעִנְיָן שֶׁלֹּא תּוּכַל לִנְטוֹת אֶלָּא דֶּרֶךְ שָׁם, דְּאִלּוּ לְהַעֲמִידָהּ עֲלֵיהֶן אָסוּר, דְּחֵישִׁינַן שֶׁמָּא יִטֹּל בְּיָדוֹ וְיֵאָכִילֶנָּה וְהֵם מֻקְצִים, (סו) אֲבָל**

בְּאֵר הֵיטֵב

דְּאָסוּר, עַיֵּן שָׁם: **י** (טו) וְיֵשׁ מַתִּירִין. פֵּרוּשׁ בְּכַרְמְלִית, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כה) שֶׁהֶעֱלָה דְּאֵין לְהָקֵל אֶלָּא לְצָרְכָךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ"א. וְלִתֵּן לוֹ מָעוֹת בְּשַׁבָּת אָסוּר לְכַלִּי עָלְמָא, מָגֵן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ח': (נה) **הוֹאִיל וְאָפְשָׁר.** דְּלֹא חָשִׁיב נָהֳנָה מִמְּלָאכְת הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, כֵּיוָן דְּאָפְשָׁר לוֹ לֵירֵד לְתוֹךְ הַבּוֹר וְלִשְׁתּוֹת בָּהֶתֵּר בְּלֹא חִלּוּל שַׁבָּת, דְּדַוְקָא בִּבְהֶמְתּוֹ אָסוּר דְּאִי אָפְשָׁר לֵהּ לִשְׁתּוֹת מִתּוֹךְ הַבּוֹר, (מט) וּבִבְהֶמָה נַמִּי אִם הֵבִיא מַיִם מִנְּהָר שֶׁאָפְשָׁר לֵהּ לִשְׁתּוֹת מִשָּׁם גּוּפָא, אוֹ שֶׁהֵבִיא (נ) מִבּוֹר הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד שֶׁהָיָה אָפְשָׁר לְהַכְנִיסָהּ שָׁם וּלְהַשְׁקוֹתָהּ בְּלֹא חִלּוּל שַׁבָּת, גַּם כֵּן יִהְיֶה מֻתָּר, דְּאַף דְּהָאֵינוֹ יְהוּדִי הֵבִיא דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים בְּאִסּוּר, לֹא חָשִׁיב נָהֳנָה מִמְּלָאכְת שַׁבָּת כֵּיוָן דְּאוֹתָהּ הַהֲנָאָה הָיָה יָכוֹל לֵהָנוֹת בְּלֹא חִלּוּל שַׁבָּת. (נא) אֲבָל אִם בַּפַּעַם הַזֹּאת הֵבִיא הָאֵינוֹ יְהוּדִי מַיִם לִבְהֶמְתּוֹ מִבּוֹר שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּאִלּוּ הַמַּיִם אִי אָפְשָׁר לְהַשְׁקוֹתָהּ בָּהֶתֵּר וְכַנַּ"ל, אַף שֶׁיֵּשׁ שָׁם גַּם נָהָר שֶׁהָיָה אָפְשָׁר לְהַשְׁקוֹתָהּ מִשָּׁם אָסוּר, דְּעַל כָּל פָּנִים מַיִם לִבְהֶמְתּוֹ מִקּוֹם שֶׁאִי אָפְשָׁר לֵהּ לִשְׁתּוֹת בָּהֶתֵּר: (נו) **לֵילֵךְ שָׁם.** וְאִם אֵין הַיִּשְׂרָאֵל יָכוֹל לֵילֵךְ שָׁם מִפְּנֵי סַכָּנַת דְּרָכִים (נכ) אָסוּר גַּם לְדַעָה זוֹ. וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין לְהָדִיחַ כֵּלִים בְּהַמַּיִם, אוֹ לַעֲשׂוֹת בָּם שֶׁאָר תַּשְׁמִישִׁין שֶׁלֹּא הָיָה אָפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שָׁם בְּתוֹךְ הַבּוֹר, דְּיֵשׁ כְּבְהֶמְתּוֹ וְאָסוּר גַּם לְדַעָה זוֹ. וּלְעִנְיַן דִּינָא הָעָקָר כְּדַעָה רִאשׁוֹנָה דְּהוּא דַּעַת (נג) כָּל הָרִאשׁוֹנִים, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרַ"א וְתוֹסָפָת שַׁבָּת (ס"ק לג), [א]וְרַק לְצָרְכָךְ גָּדוֹל אוֹ לְצָרְכָךְ שַׁבָּת (נד) יֵשׁ לְסָמֹךְ עַל זֶה לְהָקֵל, (נה) וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת יֵשׁ לְהַתִּיר מִיָּד בְּכָל גַּוְנֵי: (נז) **וְיֵשׁ מַתִּירִין.** הָאַחֲרוֹנִים נִדְחָקוּ מְאֹד בְּטַעַם הַדָּבָר, דְּהָא אַף הַיֵּשׁ מְקִלִּין דְּבִסְמוּךְ לֹא מָצִינוּ שֶׁהִקְלוּ רַק לְעִנְיַן דִּיעֲבַד, אֲבָל לֹא לְכַתְּחִלָּה לְהַתִּיר אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי אֲפִלּוּ בְּכַרְמְלִית וְכָל שֶׁכֵּן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וְגַם מַה שֶּׁצַּיֵּן הַמַּצִּיץ עַל זֶה כָּל בּוֹ, כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כה) דְּלֹא נִמְצָא זֶה בְּכָל בּוֹ. וְהַגְּרַ"א כָּתַב דְּהוּא דַּעַת רַאֲבְי"ה (סי' שצא) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף שי"ז (סא: ד"ה וכתוב עוד), עַיֵּן שָׁם: (נח) **אוֹ שְׂאָר דְּבָרִים.** (ט) הֵינוּ דָּבָר שֶׁהוּא צָרְךְ שַׁבָּת קָצָת: (נט) **דֶּרֶךְ כַּרְמְלִית.** וּבְדִרְכֵי מֹשֶׁה (אות ח) מַשְׁמַע, [ב]דְּנָהֲגוּ לְהָקֵל אַף בִּרְשׁוּת הָרַבִּים דִּילָן: (ס) **וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר.** דְּמִטַּעַם שְׁבוּת דִּשְׁבוּת (מז) אֵין מַתִּירִין לְכַתְּחִלָּה רַק בְּצָרְכָךְ גָּדוֹל אוֹ לְדָבָר מִצְוָה גְּמוּרָה, כְּגוֹן שֶׁהוּא צָרִיךְ הַמַּשְׁקֶה לְקִדּוּשׁ אוֹ לְהָבִיא הַתַּבְשִׁיל הַחַם שֶׁהוּכַן לִסְעוּדוֹת שַׁבָּת: (סא) **אֵין לִמְחוֹת.** וְעַל כָּל פָּנִים לֹא יִתֵּן מָעוֹת לְאֵינוֹ יְהוּדִי עַל זֶה [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)], וְגַם לֹא יִתֵּן לוֹ הַכְּלִי לְיָדוֹ וְלֹא יְקַבְּלֵם מִיָּדוֹ בְּעֵת הֲבָאָתוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה הַיִּשְׂרָאֵל הָעֲקִירָה וְהַהֲנָחָה [אַחֲרוֹנִים]: (סב) **לְצָרְכָךְ שַׁבָּת.** כָּתְבוּ (מח) הָאַחֲרוֹנִים דְּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְהָקֵל אֶלָּא בְּשָׁכָר וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה מֵהַדְּבָרִים הַצְּרִיכִים בְּשַׁבָּת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בְּלִעְדָּם אֶלָּא בְּדַחַק קָצָת, אֲבָל דְּבָרִים שֶׁאֵין צָרִיךְ כָּל כָּךְ כְּגוֹן פֵּרוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה אֵין לְהָקֵל, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא רוֹצֶה לְהִתְעַנֵּג בָּהֶם לִכְבוֹד שַׁבָּת, (נט) וְלֹא יָפָה עוֹשִׂין הַמְּשַׁלְּחִין עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי מִנְּדָנוֹת לְאוֹרַח וּלְחָתָן חוּץ לְעֵרוּב: (סג) **וּבְשָׁעַת הַדְּחָק.** הֵינוּ אוֹ בְּשָׁעַת הַדְּחָק [כֵּן מְבוֹאָר בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (שם)]: **יא** (סד) **לְצָרְכָךְ בְּהֶמְתּוֹ.** וּלְדַעַת (ס) הַיֵּשׁ מְקִלִּין הַנַּ"ל אַף כְּשֶׁלִּקְּטָן לְצָרְכָךְ בְּהֵמַת יִשְׂרָאֵל מֻתָּר כֵּיוָן שֶׁיְּכוֹלָה לֶאֱכֹל בְּמִחְבַּר, (סנ) אִם לֹא שֶׁהָיָה בְּעֵבֶר הַנָּהָר שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לֶאֱכֹל מִשָּׁם, אוֹ שֶׁהָיוּ הָעֲשָׂבִים מוּעָטִין שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהַאֲכִיל בְּמִחְבַּר. אֲבָל שְׂאָרֵי פּוֹסְקִים לֹא חִלְקוּ בָּזֶה, וְהָעָקָר כְּמוֹתָם וְכַנַּ"ל (ס"ק נו), אַף אִם הוּא שְׁעַת הַדְּחָק שֶׁאֵין לְיִשְׂרָאֵל עֲשָׂבִים, כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סג ס"ט) דְּיָכוֹל לְסָמֹךְ עַל דַּעַת הַיֵּשׁ מְקִלִּין הַנַּ"ל, (סנ) וְלוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיַּאֲכִילֶנָּה לִבְהֶמְתּוֹ אֲפִלּוּ אִם לִקְּטָן לְצָרְכָךְ יִשְׂרָאֵל, וְכֵן בְּמִלֹּא הָאֵינוֹ יְהוּדִי מַיִם מִן הַנָּהָר בְּמָקוֹם שֶׁיְּכוֹלָה הַבְּהֵמָה בְּעַצְמָהּ לֵילֵךְ וְלִשְׁתּוֹת, וְאֵין לוֹ מַיִם אֲחֵרִים לֶתֶת לָהּ, אַף עַל גַּב שֶׁמְּלֹאָן אֵינוֹ יְהוּדִי בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל מֻתָּר. (סנ) אֲבָל לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְלַקֵּט עֲשָׂבִים בְּכָל עִנְיָן אָסוּר דְּהָוֵי מְלָאכָה דְּאוֹרַיְתָא, וְכֵן לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְמַלֹּאוֹת מַיִם (סד) מִן הַבּוֹר שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים בְּכָל עִנְיָן אָסוּר, אַף אִם סְבִיב הַבּוֹר הוּא כַּרְמְלִית מֻתָּר שָׁם בְּכָלָל ס"ב (ס"ח) עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, מְשׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, וְדַוְקָא פַּעַם אֶחָד בְּיוֹם וְלֹא יוֹתֵר, וְעַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם אָסוּר: (סה) **מֵאֵכִיל אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל.** דְּמֻקְצֶה (סה) מֻתָּר בַּהֲנָאָה: (סו) **אֲבָל**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

עַל הָעוֹלַת שַׁבָּת בָּזֶה בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו): (מט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כד) בְּשֵׁם מָרְדְּכַי (פט"ז סי' תר), וְכֵן מִשְׁמַע מִתּוֹסָפוֹת (קכב. ד"ה משקה): (נ) פְּשׁוּט לְדַעָה זוֹ: (נא) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם כְּמָה רִאשׁוֹנִים, וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (ס"ק לג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּלֹא כְּעוֹלַת שַׁבָּת (ס"ק ל): (נב) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְעַיֵּן אֶלִיָּה רַבָּה (סק"כ): (נג) ר"י בְּתוֹסָפוֹת (שם) וְהָרֹא"שׁ (פט"ז סי' יב) וְהָרַ"ן (מו: ד"ה הלכך) וְהָרִיטְבָ"א (קכב. ד"ה מילא) [וְהוֹכִיחוּ מִסּוּגְיָא (ר"ן סוכה יח. ד"ה ואפי' ריטב"א שם לז: ד"ה אמר רבא הדס) דְּעֵירוּבִין (מ.) שֶׁאָסוּר לְהָרִיחַ אֵף שֶׁהָיָה אָפְשָׁר לְהָרִיחַ בְּמִחְבָּר, וְהֵבִיאָם הַגְּרַ"א] וְהַמַּגִּיד מִשְׁנֶה (פ"ו ה"ג), וְכָתַב שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת הָרַמְבַּ"ם (שם) [וְהֵינוּ דִּלְרַבָּנוּ תָּם הָא דְּאָסוּר בְּגֶמָרָא (קכב.) בַּעֲשָׂבִים, דַּוְקָא כְּשֶׁהָיָה בְּעֵבֶר הַנָּהָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבַהֲמָה לַעֲבֹר שָׁם, וְהָרַמְבַּ"ם סָתְמָא נָקִט] וְכֵן הוּא דַּעַת הַמְּאִירִי (שם ד"ה מילא) וְכָתַב שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת בַּעֲלֵי הַתּוֹסָפוֹת וְכִפְשִׁיטָה דְּסוּגְיָא, וּלְהַמְּתִירִין אִתְיָא לָהֶם הַסּוּגְיָא בְּדוֹחַק, וְכֵן כָּתַב הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו (שם ד"ה מתניתין), וְכֵן הוּא גַּם דַּעַת רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חלק יב), וְנִמְצָא דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם וְרַ"ן (המאור מו. ד"ה הא דתניא) הַמַּקִּלִּין יְחִידָאֵי נִינְהוּ: (נד) **דְּאַף דְּהָרַמְ"א כָּתַב לְקַמִּיה שְׁאֵין לְמָחוֹת בְּיַד הַמְקִלִּין לְצָרְכָךְ שַׁבָּת,** וְהוּא הַדִּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים דִּילָן דְּהוּא כְּכַרְמְלִית לְכַמָּה פּוֹסְקִים, כְּמִבְאָר בְּדִרְכֵי מֹשֶׁה (אות ח)], **וּמִשְׁמַע לִירֵא שָׁמַיִם נָבוֹן לְהַחְמִיר בָּזֶה וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַלִּיָּה רַבָּה** (ס"ק כג) **וְחַיֵּי אָדָם** (שם סכ"א), **הֵינוּ לְעִנְיַן לְהָקֵל לְכַתְּחִלָּה אֵין כְּדַאי, אֲבָל בְּדִיעֲבַד כְּוָדַאי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם, עַל כָּל פָּנִים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים דִּילָן דְּהוּא כְּכַרְמְלִית לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים, וְכֵן מַשְׁמַע בְּחַיֵּי אָדָם** (שם): (נה) כֵּן מַשְׁמַע מֵהַגְּרַ"א (שם): (נו) חַיֵּי אָדָם (שם): (נז) הַגְּרַ"ז (סט"ז): (נח) חַיֵּי אָדָם (שם): **יא** (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כו): (סא) תּוֹסָפוֹת (קכב. ד"ה משקה), **וְעַיֵּן בְּקִרְי מִגְדִּים** (א"א ס"ק כו) **שֶׁכָּתַב דְּהוּא הַדִּין אִם יָרֵא לְהוֹלִיכָהּ שָׁם דְּלֹא יִגְנְבוּהָ, גַּם כֵּן אָסוּר לְכַלִּי עָלְמָא:** (סב) **וְהוּא הַדִּין שֶׁיְּצַמֵּד בְּמָנְיָה שֶׁלֹּא תֵּלֵךְ אֶנָּה וְאֶנָּה וְתֵלֵךְ לַעֲשָׂבִים:** (סג) עוד כָּתַב שָׁם בְּחַיֵּי אָדָם דְּאִם אֵין לַבְּהֵמָה שׁוּם דָּבָר לֶאֱכֹל לֹא שִׁבְלַת שׁוּעָל אוֹ שְׂאָר תְּבוּאָה, אֵין לִמְחוֹת בְּאִלּוּ שְׁאוֹמְרִים לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְקַצֵּר עֲשָׂבִים דְּמוּטָב שֶׁיִּהְיוּ שׁוֹגְגִין, וְעוֹד מְשׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, **אֲבָל אִם אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג שִׁבְלַת שׁוּעָל אַף עַל גַּב שֶׁצָּרִיךְ לְפָזֵּר הַרְבֵּה דְּמִים, וְאֶפְלוּ שֶׁצָּרִיךְ הָאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַבִּיאָן דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים שָׁלָנוּ, אָסוּר לוֹמַר לְקַצֵּר עֲשָׂבִים** דְּהוּא שְׁבוּת גְּמוּר אֲבָל לְהַבִּיאָן אֵינוֹ אֶלָּא שְׁבוּת דִּשְׁבוּת, **[וְכָל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר הֵיכִי שֶׁיְּכוֹל לְהוֹלִיךְ הַבְּהֵמָה עַל גַּבֵּי הָעֲשָׂבִים הַמְחֻבָּרִין], וְאַמְנָם בֵּין לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְמַלֹּאוֹת מַיִם וְכָל שֶׁכֵּן לְקַצֵּר עֲשָׂבִים, אָסוּר יוֹתֵר מִמַּה שֶׁצָּרִיךְ לְאֻכַל פַּעַם אַחַת בְּיוֹם בִּלְבַד, וְעַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם אָסוּר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:** (סד) דִּבְכַרְמְלִית כְּבָר כָּתַב לְעֵיל בְּעַצְמוֹ בְּכָלָל ס"ב דִּין ח' דְּמֻתָּר מְשׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, וְעַל כָּרְחָךְ דְּכַוָּנָתוֹ הָכָא בִּכְלָל ס"ג שֶׁכָּתַב לְאֶסֹר דַּוְקָא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאַמְנָם בָּאֳמֶת דָּבָר זֶה אֵינוֹ מְבֹרָר דִּלְפִי סְבָרָתוֹ מְשׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים לָמָּה לֹא הֻקַּל מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְדוֹמֶיא דַּחֲלִיבַת הַבְּהֵמוֹת (סי' שה ס"כ), וְאֶפְשָׁר מְשׁוּם דְּלֹא פְּסִיקָא לֵיהּ כָּל כָּךְ מִסְּבָרָא זוֹ דְּיֵשׁ בָּזֶה מְשׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, לָכֵן לֹא רָצָה לְהָקֵל אֶלָּא. בְּכַרְמְלִית, **וְאַמְנָם מִסְּתַבְּרָא דִּבְרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁלָּנוּ גַּם כֵּן יֵשׁ לְדוּנוּ כְּכַרְמְלִית בְּמָקוֹם הַדְּחָק לְעִנְיַן אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי:** (סה) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** וּבשו"ע הרב (סט"ז) לֹא הִתִּיר אֶלָּא בְּאִיסּוּר דִּרַבָּנָן וְלֹא בְּאִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא. **ב]** וּבשו"ע הרב (שם) כתב הַלְּשׁוֹן 'כִּרְמִלִּית', וּכְהַרְמַ"א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכה

* **אִם מַכִּירוֹ** (טז) (סז) אָסוּר. וְכֵן בְּכָל דָּבָר דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא יִרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ, [ט]**אֲבָל בְּדָבָר דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא יִרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ, כְּגוֹן שֶׁהִדְלִיק נֵר לְעַצְמוֹ, אוֹ עָשָׂה כֶּבֶשׁ לְיַרֵד בּוֹ, שֶׁבְּנֵר אֶחָד וּבְכֶבֶשׁ אֶחָד יַסְפִּיק לַכֹּל, אֲפִלּוּ מַכִּירוֹ** (סח) מֻתָּר: **יב** [א]**אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מַכִּירוֹ,** (סט) **אִם אוֹמֵר בְּפֵרוּשׁ שֶׁלְּצָרְךָ יִשְׂרָאֵל הוּא עוֹשֶׂה, אוֹ אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ אוֹמֵר כֵּן אִם מַעֲשָׂיו מוֹכִיחִים שֶׁלְּצָרְךָ יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה, כְּגוֹן שֶׁהִדְלִיק נֵר בְּבֵית שֶׁיִּשְׂרָאֵל בּוֹ** (ע) **וְהָלַךְ לוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר: יג** [ב]**אִם לִקֵּט אֵינוֹ יְהוּדִי וְהָאֶכִיל לָבֶהֱמַת יִשְׂרָאֵל,** (עא) [ג]**אֵין צָרִיךְ לְמִחוֹת בְּיָדוֹ לְפִי שֶׁעָה,** (עב) **אֲבָל אִם רָגִיל בְּכָךְ צָרִיךְ לְמִחוֹת: יד** [ל]**עָשָׂה אֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת אָרוֹן אוֹ קֶבֶר לְעַצְמוֹ, מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל לִקְבֹּר בּוֹ, וְאִם עֲשָׂאוֹ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, לֹא יִקְבֹּר בּוֹ** (יז) (עג) **עוֹלָמִית.** [מ]**וְדַוְקָא שֶׁהִקְבִּר בְּפַרְהֶסְיָא, וְהָאָרוֹן עַל גַּבָּיו, שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִים שֶׁנַּעֲשָׂה לְפִלּוֹנִי יִשְׂרָאֵל,**

ט שָׁם וּכְרִבְבָא.
י מִדְּהוּת מֶרְדְּכִי פֶּרֶק (ר״ד) [ט״ד] (סי׳ תסא) בְּשֵׁם (ר״ת) [ר״ם].
כ הָרא״ש (פס״ז סי׳ יב) וְכֵן כְּתִבוּ הַטּוּר וְשֻׁלְחָן פּוֹסְקִים.
ל שַׁבָּת קנ״א (ע״א).
מ שָׁם וּכְפֵרוּשׁ הָרַ״ן (סה. ד״ה וגרסי׳) בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק (ד) [ר] (ה״ה).

בְּאֵר הַיטֵב

אַבְרָהָם (שם). [וּבְסֵפֶר אֲלִיָּהוּ רַבָּה (ס״ק כג) מַחְמִיר גַּם כֵּן, וְכָתַב יֵשׁ לִירֵא שָׁמַיִם לְהַחְמִיר]: **יא** (טו) **אָסוּר.** אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּפָנָיו, וְהֵינוּ שֶׁיּוֹדֵעַ הָאֵינוֹ יְהוּדִי עַל כָּל פָּנִים שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל יָבֹא לְהֶאֱכִיל בְּהֶמְתּוֹ, דְּאָז חִישִׁינַן שֶׁיִּרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ, ט״ז (ס״ק יא). וְעַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק כח) שֶׁהָעֲלָה דְּאִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי יוֹדֵעַ מַכִּירוֹ וְיוֹדֵעַ שֶׁצָּרִיךְ לוֹ, אֲפִלּוּ בְּאֹפֶן שֶׁעוֹשֶׂה עַל הַמַּקָּח אָסוּר, וְעַיֵּן סִימָן רנ״ב סָעִיף ד׳. עוֹד הֶעֱלָה אֲפִלּוּ בְּמַכִּירוֹ אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין כִּדְכְתִיב שֶׁיַּעֲשׂוּ, כַּיָּוֹן שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא מְשׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ, עַיֵּן שָׁם: **יד** (יז) **עוֹלָמִית.** וְהוּא הַדִּין בְּכָל מִלֵּי דְּפַרְהֶסְיָא אָסוּר עוֹלָמִית, וְנִרְאֶה לִי דְּבִקְצַץ שָׁרֵי מִדִּינָא, אֶלָּא שֶׁנָּכוֹן לְהַחְמִיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי סִימָן רמ״ד

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אִם מַכִּירוֹ וְכוּ׳. מִדְּסָתָם הַמְחַבֵּר (סו) מַשְׁמַע דְּאַף אִם שָׁלֹא בְּפָנָיו הַיִּשְׂרָאֵל לִקֵּט אָסוּר אִם מַכִּירוֹ, וְכֵן פָּסְקוּ (סו) כְּמָה אַחֲרוֹנִים. (סמ) וְעַל כָּל פָּנִים בְּעִנְיַן שֶׁיֵּדַע הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשָׁעַת מְלַאכְתּוֹ שָׁצָרִיךְ לְזֶה הַיִּשְׂרָאֵל הַמַּכִּירוֹ, דְּאָז חִישִׁינַן שֶׁיִּכָּנֵן לְהַרְבּוֹת בִּשְׁבִילוֹ. (סט) וְיֵשׁ פּוֹסְקִין הַמַּחְמִירִין שֶׁסּוֹבְרִין דַּאֲפִלּוּ אִם כְּבָר עָשָׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְלֹא יָדַע אוֹ שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ אָסוּר אִם מַכִּירוֹ, דְּאַף דְּאֵין בָּזֶה חֲשָׁשׁ שֶׁיַּרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ בְּשַׁבָּת זוֹ, גְּזִרִינַן דְּבַמָּה שֶׁיֵּהָנֶה מִמְּלַאכְתּוֹ. יַרְגִּילוֹ לְהַרְבּוֹת בִּשְׁבִילוֹ לְשַׁבָּת אַחֶרֶת. [א]וְלִעֵצַת הַצָּרְךָ יֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה: **(סז) אָסוּר.** הֵינוּ רַק עַד הָעֶרֶב וְאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין כִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ [מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק כח)]: **(סח) מֻתָּר.** דְּאַף לְהַסּוֹבְרִין לְאֶסֹר מְשׁוּם שַׁבָּת אַחֶרֶת, (ע) לֹא חִישִׁינַן בָּזֶה שֶׁיַּעֲשֶׂה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל עַצְמוֹ לְשַׁבָּת אַחֶרֶת, דְּדָוְקָא בִּדְבָר שֶׁיַּעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ חִישִׁינַן שֶׁמָּא יַרְבֶּה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא שֶׁיַּעֲשֶׂה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ: **יב** (סט) **אִם אוֹמֵר בְּפֵרוּשׁ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וְאָסוּר אֲפִלּוּ אִם הִשְׁתַּמֵּשׁ מִתְּחִלָּה בְּעַצְמוֹ גַּם כֵּן, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ו׳: (ע) **וְהָלַךְ וְכוּ׳.** וְלֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ מְאוּמָה, וּמַשְׁמַע דְּאִם לֹא הָיָה הָאֵינוֹ יְהוּדִי הוֹלֵךְ, הָיָה מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ תֵּכֶף מִשֶּׁהִדְלִיק הַנֵּר אַף קֹדֶם שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי, מִשּׁוּם דְּתָלִינַן דְּמִסְתָּמָא הִדְלִיק אַדַּעְתָּא שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אַחַר כָּךְ, וְעַיֵּן בְּעוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק לז) וּבְבָאוּר הֲלָכָה בְּסָעִיף י׳ דְּבּוּר הַמַּתְחִיל לְהָשְׁקוֹת: **יג** (עא) **אֵין צָרִיךְ לְמִחוֹת בְּיָדוֹ.** (עב) [ג]מִלִּלֵקֵט וּלְהַאֲכִיל לִבְהֶמְתּוֹ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה זֶה בְּצִוּוּי יִשְׂרָאֵל אֶלָּא מֵעַצְמוֹ, וְאָמְרִינַן דְּלֹא לְהֲנָאַת יִשְׂרָאֵל מִכַּוֵּן אֶלָּא אַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁהּ עוֹשֶׂה כְּדֵי לְהַרְוִיחַ, וְלָכֵן אֵין צָרִיךְ לְמִחוֹת בּוֹ וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן של״ד סָעִיף כ״ה לְעִנְיַן דְּלָקָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לְמִחוֹת בְּאֵינוֹ יְהוּדִי כְּשֶׁבָּא מֵעַצְמוֹ לְכַבּוֹת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסָעִיף י״א שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ מַאֲכִיל, אָסוּר כֵּיוָן שֶׁנֶּהֱנֶה בִּידִים, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי מַאֲכִיל בְּצִוּוּיוֹ גַּם כֵּן (עג) אָסוּר אַף שֶׁלִּקֵּט מֵעַצְמוֹ מִתְּחִלָּה: **(עב) אֲבָל אִם רָגִיל וְכוּ׳.** דְּהוּא (עג) רַק הַעֲרָמָה בְּעָלְמָא וְאָסוּר: **יד** (עג) **עוֹלָמִית.** וְאַף עַל גַּב דְּכָל מְלַאכוֹת שֶׁנַּעֲשָׂה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ אָסוּר רַק בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה, הָכָא דְּהוּא מִלְּתָא דְּפַרְהֶסְיָא וּכְדִלְקַמָּן, הַגְּמָרָא מַמְרֵחַ, וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י (ד״ה בכדי) וְחִדּוּשֵׁי הָרַ״ן (שם ד״ה עיר) דְּגַם לְאַבֵּי מַקְשֵׁי, דְּחֵישִׁיב שָׁלֹא בְּפָנָיו אַף דְּיָדַע בְּוַדַּאי שֶׁצָּרִיךְ לְיִשְׂרָאֵל הַמָּרְחָץ דְּרֹב יִשְׂרָאֵל הָיוּ שָׁם, עַיֵּן שָׁם]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סו) הַגְּרַ״א: **(מז)** ט״ז (ס״ק יא) וְאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כה), וְכֵן מַשְׁמַע מַהֶגְרַ״א: **(סמ) ט״ז** (שם) **וַאֲלִיָּה רַבָּה** (שם), **וְגַם הַמֻּגָּן אַבְרָהָם** (ס״ק כח) **הִסְכִּים כֵּן בְּעֶצֶם דִּין זֶה [אַף דְּשִׁיטָתָם מַרְחָקִין, עַיֵּן בְּסִדְרֵי מְבָרְרִים** (מש״ז ס״ק יא)**], אַךְ דְּדַעְתּוֹ בְּיוֹתֵר מִזֶּה דַּאֲפִלּוּ אִם בְּפָנָיו לֹקֵט אֵינוֹ אָסוּר כִּי אִם בְּיוֹדֵעַ שֶׁצָּרִיךְ לוֹ, וְהַט״ז וַאֲלִיָּה רַבָּה לֹא בָּאוּ דַּעְתָּם בָּזֶה לְהָקֵל אוֹ לְהַחְמִיר:** **(סמ) בֵּית יוֹסֵף** (ד״ה ומ״ש אבל אם) **לְדַעְתּוֹ,** [אַךְ מַה שֶּׁכָּתַב דְּהַמְגִּיד מִשְׁנֶה (ח״ה ס״ק יג) דְּהַמְעַיֵּן שָׁם בְּמַגִּיד מִשְׁנֶה יִרְאֶה שֶׁדַּעְתּוֹ דְּלִכְלֵי עָלְמָא קָשֶׁה, דְּהַמְעַיֵּן שָׁם בְּמַגִּיד מִשְׁנֶה יִרְאֶה שֶׁדַּעְתּוֹ לוֹ], **וְכֵן מִשְׁמַע מִמַּה שֶּׁהֵבִיא בֵּית יוֹסֵף** (ד״ה ואדתני אבי ז״ל) **בְּשֵׁם הַגְּהוֹת אֲשֵׁרִ״י** (ביצה פ״ג סי׳ יז) **בְּשֵׁם אוֹר זָרוּעַ** (ח״ב סי׳ שנח) **דְּלִדְבָרֵי הַכֹּל אִם בִּשֵּׁל אוֹ אָפָה עֶבֶד יִשְׂרָאֵל בִּשְׁבַּת אֲפִלּוּ לְצָרְכּוֹ עַצְמוֹ, וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹנָה וּבְסֵדֶר רִאשׁוֹנָה שֶׁאֵין הָעֶבֶד יוֹדֵעַ אִם אָדוֹנָיו יֹאכַל מִזֶּה אִם לָאו אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, וְהֶעְתִּיק**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״ז-יח) סתם לאסור במכירו ולא חילק בין בפניו לשלא בפניו ובין ידע שהישראל צריך לו ללא ידע. **ב]** בשו״ע הרב (ס״כ) כתב: ובלבד שלא יהיו עשבים של הישראל אלא של הנכרי או של הפקר כמו שנתבאר בסימן רנ״ב (ס״י) [אבל במהדו״ב לסימן רמ״ג (ד״ה והנה מהר״ם) חזר בו ומסיק כהפוסקים שהעושה מעצמו אפילו בשל ישראל אין צריך למחות בו]. **ג]** בשו״ע הרב (ס״כ) פסק כדעת המרדכי המתיר רק כשליקט בהמתו ומאכיל גם לבהמת ישראל, והיינו שאין הדבר ידוע בבירור שליקט גם בשביל ישראל, כי שמא ליקטן לעצמו ואח״כ נמלך ליתן לבהמת ישראל, אבל כשידוע בבירור שליקט לצורך ישראל אסור [וכן מבואר עוד בשו״ע הרב מהדו״ב לסימן רמ״ג (ד״ה והנה מהר״ם)].

בַּאוּר הַלָּכָה

יא * אִם מַכִּירוֹ. הֵנָּה הַמְחַבֵּר סָתַם בָּזֶה דְּמִשְׁמַע דְּאַף אִם עָשָׂאוֹ בְּפָנָיו שֶׁלֹּא בְּפָנָיו הַיִּשְׂרָאֵל אָסוּר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש אבל אם) דְּכֵן נִרְאֶה דַּעַת הָרִי״ף (מו׳) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ג) דְּלֹא הִזְכִּירוּ דִּבְרֵי אַבַּיֵי (סכב.) דְּצָרִיךְ בְּפָנָיו דַּוְקָא, וְשֶׁכֵּן נִרְאֶה דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת בֵּיצָה דַּף ג׳ (ע״א ד״ה גזרה), וּדְלֹא כְּדַעַת הָרַ״ן (מו׳ ד״ה גמ׳) וְהַמַּגִּיד מִשְׁנֶה (שם) שֶׁכָּתְבוּ דְּדַוְקָא בְּפָנָיו אָסוּר דְּאָז יֵשׁ לְחוּשׁ שֶׁיְּכַוֵּן לְהַרְבּוֹת בִּשְׁבִילוֹ בְּשַׁעַת עֲשִׂיָּתוֹ, וְכֵן הָעְתִּיקוּ הַטּ״ז (ס״ק יא) וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כה). וְהָאֱמֶת כְּדַעַת הָרַ״ן וְהַמַּגִּיד מִשְׁנֶה נִמְצָא עוֹד כַּמָּה רִאשׁוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ כֵּן בְּפִשְׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חוֹלֵק, [וְהוּא כִּסְבָרַת אַבַּיֵי שֶׁבַּגְּמָרָא, וְנִרְאֶה לָהֶם דָּבָר רָבָא לֹא פָּלִיג עָלָיו בָּזֶה, וְנִרְאֶה לִי דְּכֵן מַשְׁמַע כִּדְבְרֵיהֶם מִלְּשׁוֹן הַגְּמָרָא (שם) רָבָא אָמַר אֲפִלּוּ תֵּימָא בְּפָנָיו וְכוּ׳, מַשְׁמַע דְּגַם הוּא מוֹדֵי דְּשָׁלֹא בְּפָנָיו אֵין לָאֲסֹר כְּלָל, אֶלָּא דְּכָאן בְּכֶבֶשׁ אֲפִלּוּ בְּפָנָיו מָתַר מִשּׁוּם נֵר לְאֶחָד נֵר לְמֵאָה, עַיֵּן שָׁם], וְהוּא דַּעַת הָרַאֲבַ״ן (פט״ז סי׳ שסד) הַמּוּבָא בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק כח), וְהָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (סכב. ד״ה רבא) וְכֵן הַמְּאִירִי (שם ד״ה מכלל) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (שם) וְהָרַמְבַּ״ן הַמּוּבָא בְּכֶסֶף מִשְׁנֶה (פ״ו ה״ג), כֻּלָּם כָּתְבוּ דְּדַוְקָא אִם עָשָׂאוֹ בְּפָנָיו אָסוּר. וְלִכְאוֹרָה הָיָה אֶפְשָׁר לִסְמֹךְ לְהָקֵל עַל דַּעַת כָּל הָנֵי רַבְוָתָא, בְּפֶרֶט דְּבְהַרְמְבַּ״ם [וְהָרִי״ף] לֹא נִזְכַּר בְּהָדְיָא לְהַפּוֹךְ וְהַמַּגִּיד מִשְׁנֶה מִסְתַּפֵּק דְּאֶפְשָׁר דְּגַם הוּא סְבִירָא לֵיהּ כֵּן, אֶלָּא דְּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְהָקֵל בָּזֶה דְּהַתּוֹסָפוֹת הֲלֹא סָמְכוּ עַצְמָם עַל הַתּוֹסֶפְתָּא שֶׁבָּת (פי״ד ה״א) דְּמוּכָח בְּהָדְיָא דְּאַף שֶׁלֹּא בְּפָנָיו אָסוּר, דְּאַף דְּאֵין לְחֹשׁ שֶׁמָּא יִרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ בְּמִלְאָכָה זוֹ, חִישִׁינַן שֶׁמָּא יִרְגִּילוֹ לְשַׁבָּת אַחֶרֶת עַיֵּן שָׁם, וְהוּבְאוּ דִּבְרֵיהֶם בְּאוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ שנח), וְגַם בְּרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חלק יב) הִסְכִּים לְדִעְתָּם, [אֲלָא דְּדַעַת רַבֵּנוּ יְרוּחָם לִכְאוֹרָה סוֹתֵר אֶת עַצְמוֹ דְּמִתְּחִלָּה כָּתַב בִּפְשִׁיטוּת דְּדַוְקָא בְּפָנָיו אָסוּר, וְאַחַר כָּךְ מֵבִיא דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּשֵׁם הַתּוֹסֶפְתָּא דְּלִטַעְמָם זֶה אַף שֶׁלֹּא בְּפָנָיו אָסוּר מְשׁוּם שַׁבָּת אַחֶרֶת, וּכְבָר עָמַד בָּזֶה הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (שם)], עַל כֵּן אֵין לְהָקֵל בָּזֶה וְכִסְתִימַת הָאֲחֲרוֹנִים הַנַּ״ל. וְכֵאֲמֶת אֵין נָפְקָא מִינָּהּ בָּזֶה לְדִינָא, דְּאֲפִלּוּ אִם נִפְסַק כְּהָנֵי רַבְוָתָא לְהָקֵל הֲלֹא כָּתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (שם) דְּדַוְקָא אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ הָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לוֹ, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר לְכַלְּתְּחִלָּה אַף שֶׁלֹּא בְּפָנָיו, דְּעִקַּר הַטַּעַם דְּמַצְרְכִי בְּפָנָיו הוּא כְּדֵי שֶׁיֵּדַע שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ וְיַרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ, וְאִם כֵּן כְּשֶׁיּוֹדֵעַ הָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ אָסוּר אַף שֶׁלֹּא בְּפָנָיו, וּבְאֵינוֹ יוֹדֵעַ גַּם לְהַט״ז (שם) וַאֲלִיָּה רַבָּה (שם) מֻתָּר, [וְאַף דְּמַשְׁמַע מַהַט״ז דְּסוֹבֵר דְּלִדְעַת הַמַּקְלִין בְּשֶׁלֹּא בְּפָנָיו מָתַר בְּכָל גּוֹנֵי, אֵין נִרְאֶה לְהָקֵל שְׁתֵּי קַלּוֹת בְּהֵדֵי הֲדָדֵי. [הַגָּ״ה וְדִבְרֵי הַמֻּגָּן אַבְרָהָם נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי דְּהָא בְּכֶבֶשׁ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל (ס״ק כב.) הֲלֹא יָדַע הָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁצְּרִיכִים לְהַכְבֶּשׁ לְיַרֵד בּוֹ וַאֲפִלּוּ הָכִי קָאָמַר אַבַּיֵי דְּלִפְיָכָךְ מַתִּירִים לְיַרֵד מִשּׁוּם דְּשָׁלֹא בְּפָנָיו עֲשָׂאוֹ, וְגַם מִפְּשִׁיטוּת דִּבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים הַמְקַלְּלִין מַשְׁמַע דְּדַוְקָא אָסוּר בְּשֶׁלֹּא בְּפָנָיו מָתַר בְּכָל גּוֹנֵי, וּסְבָרָא גְּדוֹלָה הִיא לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּכַמָּה שֶׁיָּדַע הָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁצָּרִיךְ הַיִּשְׂרָאֵל אֵינוֹ מַכְרִיחַ שֶׁיְּכַוֵּן בִּשְׁבִילוֹ דְּאִשְׁתּוֹ יְכַוֵּן בִּשְׁבִילוֹ כָּל מַכִּירָיו, וְרַק כְּשֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁצָּרִיךְ וְגַם הוּא בְּפָנָיו נוֹתֵן דַּעְתּוֹ לְכַוֵּן בִּשְׁבִילוֹ, וְעַיֵּן בְּסוּגְיָא שָׁם דְּמַקְשֵׁי כְּתוֹב גַּם כֵּן בְּטוּר וּבְקִצּוּר פְּסָקֵי הָרֹא״שׁ (פט״ז סי׳ יג) וּמוֹכֵחַ לְהַפּוֹךְ:

עוֹן וְהֶדֶר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah